สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญภาพ.....	ช
สารบัญแผนผัง.....	ญ
สารบัญแผนที่.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	4
ข้อตกลง.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย.....	8
ตำนานเมืองเชียงราย.....	8
ประวัติและความเป็นมา.....	9
กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย.....	11
ประเพณีวัฒนธรรม.....	13
ข้อมูลทั่วไปของอำเภอแม่สรวย.....	14
ประวัติความเป็นมา.....	14
การเดินทางจากจังหวัดพิษณุโลก ถึง หมู่บ้านดอยล้าน.....	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 บ้านดอยล้าน	18
ความเป็นมาบ้านดอยล้าน	18
อาณาเขตบ้านดอยล้าน	21
ลักษณะภูมิประเทศ	21
โครงสร้างทางสังคมและระบบการปกครอง	22
การแต่งกายของชาวลีซอ	25
ที่อยู่อาศัยบ้านของชาวลีซอ	29
การนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ	34
อาชีพ	38
ภาษา	41
การสื่อสารและคมนาคม	41
สุขอนามัยในชีวิตประจำวัน	44
การศึกษาและการขัดเกลาทางสังคม	46
บทที่ 3 วัฒนธรรมชาวลีซอ	49
พิธีเรียกขวัญระดับเล็กน้อย	49
พิธีเรียกขวัญระดับกลาง	53
พิธีเรียกขวัญที่มีความรุนแรง	56
พิธีทำขวัญผ้า	56
พิธีสะเดาะเคราะห์	59
ประเพณีการแต่งงาน	62
ประเพณีกินข้าวโพดใหม่	67
ประเพณีการตาย	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประเพณีเช้งเม้ง	74
ประเพณีวันปีใหม่	75
บทที่ 4 ดนตรีลีซอ	87
ซือบึ	87
ขลุ่ยหยื่อหลุ	93
ฝู่หลู หรือ แคนน้ำเต้า	97
บทที่ 5 เพลงของชาวลีซอ	114
เพลงร้อง	114
เพลงกล่อมเด็ก	117
เพลงเต้นรำ	118
วิเคราะห์ทำนองเพลง	121
ความสัมพันธ์ของทำนองเพลงกับลีลาการเต้นรำ	129
ลักษณะของดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมและความเชื่อของชาวลีซอ	136
บทบาทและหน้าที่ของดนตรีต่อวิถีชีวิต ประเพณี และพิธีกรรมของชาวลีซอ	136
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	139
สรุปผลการวิจัย	139
ข้อเสนอแนะ	144
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	151

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.	สภาพทั่วไปของหมู่บ้านดอยล้าน.....	19
2.	ทะเลหมอก.....	22
3.	การแต่งกายของผู้หญิงโสดในงานพิธี.....	26
4.	การแต่งกายของผู้หญิงในชีวิตประจำวัน.....	27
5.	การแต่งกายของผู้ชายในชีวิตประจำวัน.....	28
6.	การแต่งกายผู้ชายโสดในงานพิธี.....	29
7.	การเตรียมหญ้าคาสำหรับมุงหลังคาบ้าน.....	31
8.	บ้านชาวลีซอ.....	33
9.	พื้นที่ประกอบอาหารในบ้านของชาวลีซอ.....	33
10.	ศาลอี๊ดาเมาะ.....	34
11.	ศาลอาปาโม.....	35
12.	หิ้งผีบรรพบุรุษ.....	36
13.	ภาพไร่ฝิ่น.....	39
14.	ไร่มะเขือเทศ.....	40
15.	การเลี้ยงหมูพันธุ์พื้นเมือง.....	40
16.	สภาพถนนที่ถูกน้ำกัดเซาะ.....	43
17.	สภาพถนนเส้นทางขึ้นสู่หมู่บ้านดอยล้าน.....	43
18.	การเลี้ยงลูกในชีวิตประจำวัน.....	48
19.	ประกอบพิธีเรียกขวัญแบบทำสะพานผี.....	53
20.	การประกอบพิธีเรียกขวัญขั้นตอนไหว้ดิบ.....	55
21.	การประกอบพิธีเรียกขวัญขั้นตอนไหว้สุก.....	55
22.	หมอผีเขียนรูปกากบาทที่ฝ่ามือผู้ป่วย.....	57
23.	การฆ่าหมูเซ่นผี.....	58
24.	หมอผีประกอบพิธีเชิญผี.....	59
25.	ศาลาสะเดาะเคราะห์.....	61

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
26.	การประกอบพิธีสะเดาะเคราะห์.....	61
27.	การทำโลงศพ.....	68
28.	โลงศพที่ทำเสร็จแล้ว.....	69
29.	ประกอบพิธีศพ.....	70
30.	ขบวนแห่ศพ.....	71
31.	การฝังศพ.....	72
32.	เมล็ดข้าวโพดผสมลูกแป้งเชื้อเหล้า พร้อมนำไปต้มเหล้า.....	76
33.	การต้มเหล้าข้าวโพด.....	77
34.	การตำข้าวปุก.....	78
35.	การปั้นข้าวปุก.....	79
36.	เชิญผีบรรพบุรุษ.....	80
37.	รักษาอาการเจ็บป่วย.....	80
38.	ต้นไม้ปักไว้หน้าบ้านสำหรับการเต้นไล่ผี.....	81
39.	พิธีเต้นเพื่อขับไล่ผีออกจากหมู่บ้าน.....	82
40.	การเต้นรำ.....	84
41.	การเต้นรำด้วยซือบึ.....	84
42.	ซือบึ.....	88
43.	ที่ดีดซือบึ.....	89
44.	การจับและการดีดซือบึ.....	91
45.	การบรรเลงประกอบการเต้น.....	92
46.	ขลุ่ยหยื่อหลู.....	94
47.	การจับและการเป่าขลุ่ยหยื่อหลู.....	95
48.	เครื่องมือทำแคนฝู่หลู.....	99
49.	กอไม้ไผ่ที่ใช้ทำลิ้นฝู่หลู.....	100
50.	ลิ้นแคนฝู่หลู.....	101

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
51.	การปรับแต่งลิ้นแคนฝู่หลู	102
52.	ไม้ไผ่ทำแคนฝู่หลู	103
53.	ไม้ไผ่ตัดตามขนาดทำท่อลูกแคนฝู่หลู	104
54.	ท่อลูกแคนฝู่หลูมีลิ้นและช่องเสียง	105
55.	เถาน้ำเต้า	106
56.	การแต่งทำความสะอาดภายในผลน้ำเต้า	107
57.	ผลน้ำเต้าที่เจาะรู	107
58.	ตัวชันรง	108
59.	การยาอุดชันรง	108
60.	วิธีการจับฝู่หลู	108
61.	การเป่าฝู่หลูในการเต้นรำ	110
62.	ฝู่หลูปาลิ และ ฝู่หลูและและ	112

สารบัญแผนผัง

แผนผังที่		หน้า
1.	บ้านลีซอแบบมีเสาบ้าน 12 ต้น.....	30
2.	บ้านลีซอแบบมีเสาบ้าน 9 ต้น.....	31

สารบัญแผนที่

แผนที่ที่		หน้า
1.	แผนที่แสดงที่ตั้งชุมชนบ้านดอยล้าน.....	20
2.	เส้นทางหมู่บ้านดอยล้าน.....	42